

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Christen Jensen Haukrog

*-Historien om en krøbling, der forfaldt til
at fremstille falske mønter*

Skilling skyldig.
For Forfærdigelsen af falske Sølvpenge
er en Arrestant Chr. J. Haukrog, ved Hof- og Stadsrettens
Dom i Tirsdags idomt 6 Mars Tugthuusarbeide.

Holbæk Amts avis 25. juli 1851.

Historien om de falske penge

Min far hed Ejner Kristensen og var født på Samsø, Onsbjerg Sogn, den 4. maj 1914. Hans forældre var Anker og Nielsine Kristensen . også begge født på Samsø. Faktisk er stort set alle mine aner på min fars side fra Samsø – i hvert fald tilbage til midten af 1500-tallet. Siden 2002 har jeg samlet og nedfældet alt hvad der har kunnet finde om slægten – en historie på omkring 400 sider. En af de nødder, der skulle knækkes var ”Historien om de falske penge”:

Gennem generationer har man talt om, at der var en Haukrog på Samsø, der lavede falske penge og var kommet i fængsel for det. Det viste sig at være min tip-oldefar – Christen Jensen Haukrog (min farmors farfar), der angiveligt, skulle have haft den tvivlsomme ære. Kunne det virkelig passe, eller var det mon bare en skrøne. Jeg har spurgt og spurgt alle vide vegne og i alle kroge af Samsø, men ingen har kunnet kaste lys over mysteriet med de falske penge. Men til sidst lykkedes det nu alligevel – bl.a. takket være andre ivrige og hjælpsomme slægtsforskere. Så nu kender jeg hele historien om de falske penge og lad mig sige det med det samme: Det var *ikke* en skrøne!

Det ”gode” ved at en person har været straffet er, at der ofte bliver skrevet mange dokumenter om sagen. Det var også tilfældet her. På landsarkivet i København har jeg fundet samtlige dokumenter fra sagen i 1851 og jeg har kopieret dem alle. At få dem tydet har til gengæld været noget af en udfordring. Jeg måtte simpelthen lære mig selv at læse de gamle, gotiske bogstaver. Men jeg har nu også fået meget stor hjælp fra andre slægtsforskere, der har givet et ordentligt nap med at tyde de mere end 60 siders beskrivelse af sagen mod Christen Jensen Haukrog.

På baggrund af de mange dokumenter danner sig pludselig et helt klart billede af historien om de falske penge og jeg har i det efterfølgende forsøgt at gengive historien om Christen Jensen Haukrog så præcist og detaljeret som muligt. Dog har jeg ikke indsat samtlige dokumenter.

Historien om de falske penge

Christen Jensen Havkrog blev født i Pillemark på Samsø den 29. april 1824, som søn af Jens Rasmussen Havkrog og Mette Christensdatter.

Folketællingen fra 1834 Holbæk, Samsø, Onsbjerg, Tanderup, et Huus, 5,

Navn: Alder: Civilstand: Stilling i husstanden: Erhverv: Fødested:

Jens Rasmussen Havkrog 47 Gift Dagleier

Mette Christensdatter 46 Gift Hans Kone

Christen Jensen 10 Ugift Deres Børn

Rasmus Jørgen Jensen 8 Ugift Deres Børn

Jens Søren Jensen 5 Ugift Deres Børn

Karen Margrethe Jensdatter 2 Ugift Deres Børn

Folketællingen fra 1850 Holbæk, Samsø, Onsbjerg, Pillemark, et Huus, 13,

Navn: Alder: Civilstand: Stilling i husstanden: Erhverv: Fødested:

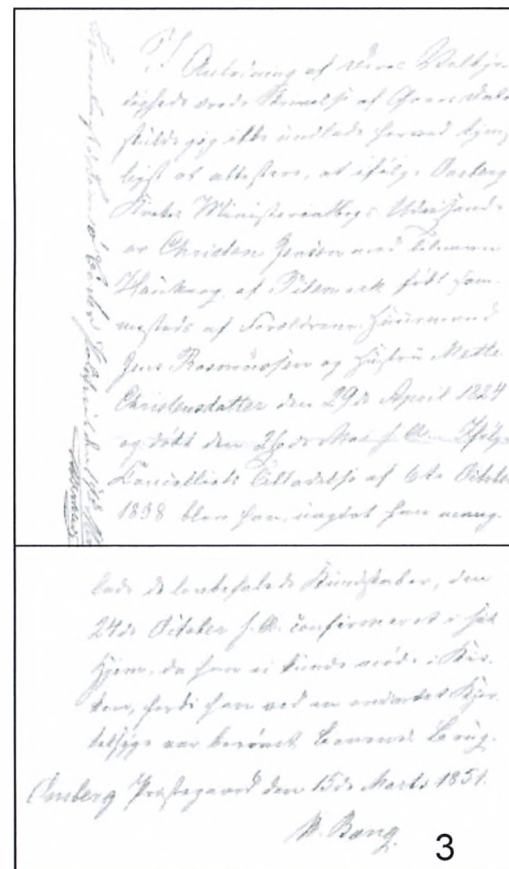
Jens Havekrog 63 Gift Huusmand, Dagleier Besser

Mette Christensdatter 62 Gift Hans Kone I Sognet

Christen Jensen 26 Ugift Deres Søn I Sognet

Christen var stærkt forkrøblet på grund af en ondartet kirtelsygdom og boede derfor hjemme hos sine forældre, fordi han ikke kunne klare sig selv. I forbindelse med sagen skrev man bl.a. til Onsbjerg Kirke for at få et vidnesbyrd om Christen og her er hvad der blev svaret.

”I anledning af Deres x Skrivelse af Gaards Dato skulde jeg ikke undlade hermed tjenstligt at attestere, at ifølge Onsbjerg Kirkes Ministerialbog og ? er Christen Jensen med tilnavn Haukrog af Pillemark, født sammesteds af Forældrene Husmand Jens Rasmussen og Hustru Mette Christensdatter den 29. april 1824 og Døbt den 26. Maj samme år. Ifølge x Tilladelse af 6. oktober 1838, blev han, uagtet han manglede de lovbefalede Kundskaber, den 24de October s.A. confirmeret i sit Hjem, da han ei kunde møde i Kirken, fordi han ved en ondartet Kjirtelsyge var berøvet Benenes Brug. Onsbjerg Præstegaard den 15. Marts 1851. Hr. Bang”

Historien om de falske penge

Grunden til præcis denne formulering skal findes i kirkebogen i Onsbjerg, hvor Christens konfirmation i 1838 er indført:

Kundskaber: 1. temmelig godt, 2. meget godt.

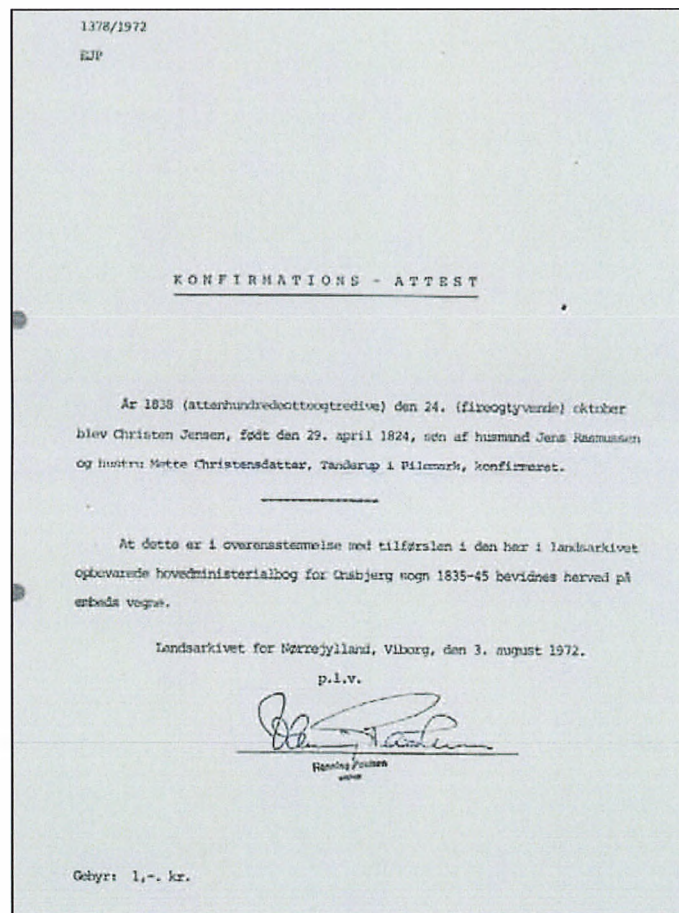
Vaccineret: 29 Juni 1833 af Districtschirurg Mønsted.

Christen Jensen blev confirmeret d. 24 October 1838. Da han i høi Grad lider af en ondartet Kjrtelsyge (Kirtelsyge), er fuld af Saar, og aldeles ikke kan gaae, og som en Følge heraf ikke har kunnet søge Skole, men er bleven privat underviist af de Skolelærere Sørensen og Frier og senest af mig, Balle*, blev et Andragende indgivet til det Kongel. danske Cancellie at han maatte blive confirmeret uagtet han ikke er i Besiddelse af de befalede Kundskaber. At dette maatte skee - hjemme og i Vidners Overværelse blev tilladt ved Cancellieskrivelse af 6 October. - Som Vidner vare tilstede foruden Drengens Forældre. - Gaardbruger Brasch af Pilemark og Skoleforstander D. Petersen af Onsbjerg. -

* Jfr. Wibergs Præstehist.: Hans Peter Ovesen Balle.

Som det også vil fremgå længere fremme, havde Christen altså en meget sølle barndom.

Som børnene voksede op flyttede Christens søstre hjemmefra – hans brødre døde alle som børn og Christen blev boende hjemme hos sine forældre, formentlig fordi han ikke kunne klare sig selv. Han havde småarbejde som Gjørtler, et håndværk hvor man laver mindre ting i metal, som f.eks. bæltespænder, dørgreb og beslag – for nu at nævne de mere legale ting.

Historien om de falske penge

Omkring 1849 - da Christen var 25 år gammel og stadig ungkarl - flyttede en Preussisk mand til Pillemark, ganske tæt på Christen og hans forældre. Dette skulle vise sig at blive skæbnesvangert for hele familien – mange år fremtiden. Den Preussiske mand var skomager og hed Joseph Frants Barnth og han var havnet på Samsø, fordi han i 1848 var blevet gift med Petrea Christiane Svane Olesdatter fra Tranebjerg. Sammen havde de en lille søn. Ægteskabet, der var Petreas andet, holdt ikke længe og de to blev separeret i 1849 og da Joseph derfor skulle have et sted at flytte hen, lejede han sig ind hos husmand Rasmus Sørensen i Pillemark. For krøblingen Christen kunne man have ønsket sig, at Joseph var flyttet et helt andet sted hen.

I den lille by, hvor alle kendte alle, var det også helt naturligt, at Christen og Joseph mødte hinanden. Og en dag da de to sad og nød et krus øl fik Joseph lokket Christen med på idéen om at lave falske mønter. Joseph påstod senere, at han havde fået idéen ved at se på låget af det ølkrus, han sad og drak øl af. På dette låg var anbragt en kopi af en sølvmønt som udsmykning og straks så Joseph muligheden for at fremstille falske sølvmønter magen til.

Jeg tror nu snarere, at Joseph Barnth brugte historien med ølkruset til at bringe sin idé på bane over for Christen for idéen med de falske mønter, var slet ikke fremmed for ham. Allerede inden han nogensinde mødte Christen og så det omtalte ølkrus, havde han sat sig grundigt ind i, hvordan man fremstillede falske mønter og han havde nøje undersøgt, hvilke mønter det gav den laveste straf at fremstille. Det var også ham der skaffede en ægte norsk sølvspecie, som de kunne kopiere og han skaffede også den nødvendige tin, der blev brugt til fremstillingen. De falske tinmønter blev herefter forsølvet.

Til gengæld var det Christen der skulle fremskaffe de nødvendige støbeforme og udføre selve støbningen.

"..... Tanke om at forfærdige falske Penge er strax opstaaet hos Arrestanten Barnth, ved hos Arrestanten Haukrog at see en paa et Ølkruuslaag, som Prydelse, anbragt falsk Specie*, hvorledes han derefter med Lethed overtalede Haukrog til at forsøge Forfærdigelsen, hvorefter Barnth tilveiebragte en norsk Specie*, hvorpaa de i Forening støbte flere falske Specier af Tin ...."

Uddrag af anklageskriftet mod Christen.
Den fulde ordlyd fremgår af de næste sider.

* Specie = Sølvrigsdaler

Historien om de falske penge

Efter at Christen og Joseph havde besluttet sig for at fremstille falske mønter, henvendte Christen sig til smeden i Pillemark, Vohn Rasmussen, og fik ham til at lave nogle støbekasser til formålet. Det var måske ikke verdens smarteste idé, at bruge den lokale smed, men som det vil vise sig, var det ikke den store intelligens de to lagde for dagen i deres udskejelser.

Arbejdet med at fremstille de falske sølvspecier foregik hjemme i huset hos Christens mor og far og pengene blev gemt i et hul i gulvet mellem stuen og soveværelset. Som jeg læser de gamle dokumenter, fik de to dog ret hurtigt kolde fødder og skyndte sig at smelte nogle af de falske mønter om igen – påstod de i hvert fald. Under alle omstændigheder stoppede Christens samarbejde med Joseph Barnth på dette tidspunkt.

Og egentlig kunne historien godt være endt her, for så er det ikke sikkert, at de to kumpaner nogensinde var blevet afsløret. Men nu havde Christen fået blod på tanden og kunne ikke slippe idéen om at lave falske mønter. I stedet for sølvspecier, som var mange penge værd – ca. 1.000 kr. i dagens penge – så gik han på egen hånd i gang med at fremstille To-mark stykker og var oven i købet så tåbelig, at forsøge at betale med dem lokalt, hvor han skyldte penge – blandt andet hos smeden, som havde lavet støbekasserne til de falske mønter! Men smeden var ikke dum og opdagede ret hurtigt, hvad det var, Christen forsøgte.

En 32 Rigsbankskilling = Tomark (der går 16 skilling på en Mark). Mønten er fra 1843 og mægt til dem Christen forsøgte at kopiere.

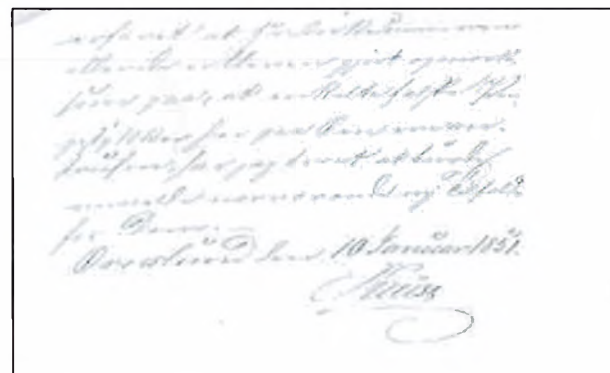
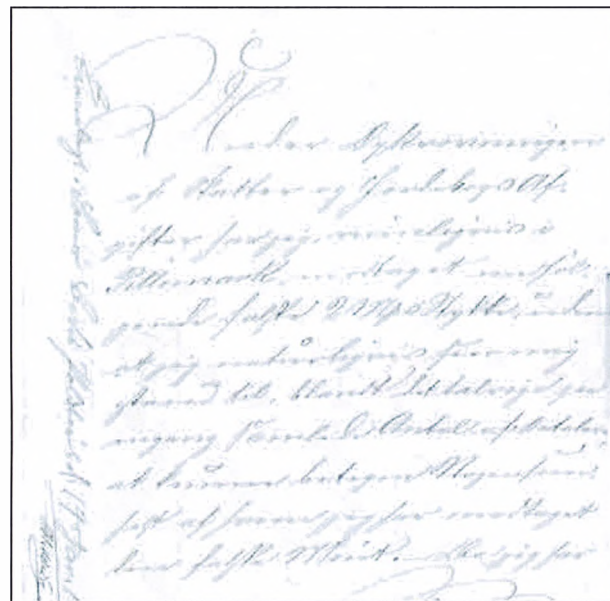
Historien om de falske penge

Jeg tror egentlig ikke, at det var smeden, der afslørede Christen og hans falske mønter. Allerede den 10. januar 1851, kom der fra Godsforvalter Kruse på Ørnslund Gods en skrivelse til Birkedommer Feddersen:

*"Under Opkrævningen af Skatter og Jordebogsafgifter har jeg, rimeligvis i Pillemark, modtaget medfølgende falske 2 Mks Stykker, uden at jeg naturligvis seer mig istand til, blandt det talrige paa engang samlede Antal af Betalere at kunne betegne Nogensom helst af hvem jeg har modtaget den falske Mønt. Da jeg har erfaret at Hr. Birkedommeren allerede er bleven gjort opmærksom paa, at enkelte falske Pengestykker her paa Øen ere antrufne, har jeg troet at burde anmelden nærværende ny Tilfælde for Dem.
Ørnslund den 10 Januar 1851
Kruse"*

Godsforvalter Kruse var en klog og hæderlig mand og ville ikke hænge nogen personer ud, men måtte dog melde, at han havde modtaget falske to-mark stykker, som han medsendte. Gad vide, hvor disse mønter befinder sig i dag?

Som det senere vil fremgå, var det faktisk samme Kruse der blev beskikket forsvarer for Christen og holdt en blændende forsvarstale – men det kommer vi tilbage til.

Historien om de falske penge

Godsforvalter, August W. Kruse på Brattingborg var en meget interessant og dygtig mand. Det var ham, der kom til at stå få hele tilplantningen af Nordby Hede som i flere århundreder havde været gold og øde. I 1866 gik man i gang med det store projekt og det var en nystartet planteskole i Maarup, der fik til optage at beplante Nordby Hede. Til minde om den store begivenhed lod Kruse rejse en mindesten på heden hvorpå der står: ”Kultur 1866”. I de følgende 30 år blev tusinder og atter tusinder af små gran- og fyrretræer plantet i den golde hedejord. Allerede i løbet af det første år havde man fået beplantet 10% af heden, hvilket svarer til 100 tønder land. I efteråret 1869 nedsatte man 15.000 østrigske fyrretræer og ved Maarup plantede man desuden både bøg og birk. Den nyplantede skov bredte sig med hast, så man efterhånden nåede op på 600 tønder land skov.

Godsforvalter Kruse var også en ivrig samler af oldtidsminder og han havde en kæmpesamling, som han dedikerede til familien Danneskjold idet han ønskede at ”disse oldtidsminder til stadighed måtte minde om en mand, der hed Kruse, som i så og så mange år, siden maj 1829, først på Gisselfeldt og siden på Samsø, troligen virkede i sit kald som sekretær, forvalter og stensamler”.

Kruse var en vigtig mand for Samsø og takket være ham er mange ting bevaret for eftertiden. Efter hans død i 1881 blev der taget noget mere lemfældigt på de gamle oldtidsminder, men heldigvis for Samsø, havde Kruse samlet omkring 1.500 genstande af sten og 122 genstande af bronze, ben, rav og glas. odt for Christen, at det var Kruse, der skulle tale til hans forsvar.

Godsforvalter August Kruse.

Ørnslund, hvorfra Kruse residerede. Fotoet er fra 1971. Ørnslund hører til Brattingborg Gods, hvor Kruse var Godsforvalter.

Historien om de falske penge

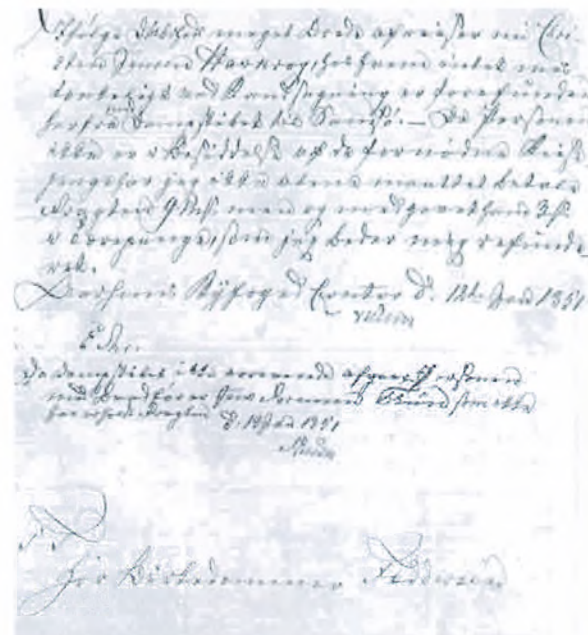
Som sagt ved jeg ikke, hvordan Christen blev afsløret – men afsløret blev han og i begyndelsen af januar 1851, blev han så anholdt. Han indrømmede straks sin ugerning og var heller ikke sen til at angive sin medkumpan, som Christen hårdnakket påstod havde lokket ham i fordærv. Så få dage efter – den 15. januar 1851 – blev også Joseph Frantz Barnth, afhentet af ordensmagten.

Christen har formentlig været indsat i arresten i Århus. I hvert fald blev han sejlet fra Århus til Samsø den 12. januar 1851. Ifølge skrivelsen her til højre havde han ikke penge til at betale sejlturen og ej heller penge til at købe mad for. Bådføreren lagde pengene ud og bad så efterfølgende om, at få dem refunderet af Birkedommer-kontoret på Samsø. Ved ankomsten til Samsø blev Christen indsat i arresten.

Der hersker ikke megen tvivl om, at Christen ikke var nogen hårdet forbryder, men en sølle amatør og han efterlod sig det ene tydelige spor efter det andet. Tre dage efter, at han var ankommet til Samsø modtog Birkedommerkontoret følgende skrivelse fra Byfoged-kontoret i Århus:

"Efter at den i min Skrivelse af 12de Dennes ommeldte Christen Jensen Havkrog, var afreist til Samsø, har Gørtler Christensen hertil indleveret medfølgende Bog som hiin har efterladt hos ham.- Denne Bog undlade(r) jeg ikke at fremsende, da den indeholder Anvisning til forskellige Konster, og navnlig at tilberede forskellige Slags Metaller, som kunde være meget anvendelig ved Falsk Møntning.

Aarhus Byfoged Contor d. 15de Jan 1851
N.....

"Ifølge Deres Velbaarenheds meget Ærede skrivelse afreiser nu Christen Jensen Havkrog, hos hvem intet mistænkeligt ved Randsagning er forefunden, herfra med Dampskibet til Samsø. - Da Personen ikke er i Besiddelse af de fornødne Reisepenge har jeg ikke alene maattet betale Fragten 4 Mk. men og medgivet ham 3 Mk i Tærepeng, som jeg beder mig refunderet. Aarhus Byfoged Contor d. 12de Jan 1851

*Da Dampskibet ikke arriverede afgaar Personen med Baadfører Jens Sørensen Thun, som ikke har erholdt Fragten
Her Birkedommer Feddersen"*

Historien om de falske penge

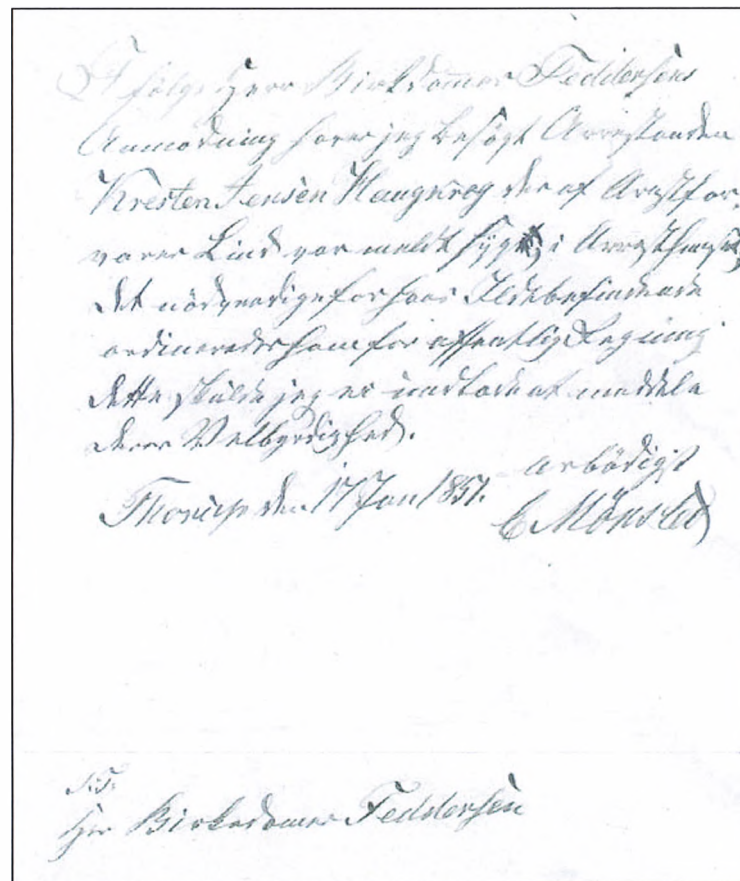
Den 17. januar blev Christen syg i arresten og arrestforvarer Lind tilkaldte straks en læge, som efterfølgende sendte denne rapport:

*"Ifølge Herr Birkedommer Feddersens Anmodning
haver jeg Besøgt Arrestanden Kresten Jensen
Haugkrog der af Arrestforvarer Lind var meldt syg, i
Arresthuset; det nødvendige for hans Ildebefindende
ordineredes ham for offentlig Regning. Dette skulde
jeg ei undlade at meddele Deres Velbyrdighed*

Thorup den 17 Jan 1851 ærbødigst C Mønsted"

Christian Mønsted var distriktskirurg og boede i samme husstand som Birkedommer Peder Jessen Broder Feddersen ifl. Folketællingen fra 1850.

Nu gik ordensmagten så i gang med at samle oplysninger om sagen og både Christen og Joseph blev afhørt af flere omgange. De gav gensidigt hinanden skylden for at have lokket den anden i fordærv og deres forklaringer hang heller ikke alt for godt sammen. Gang på gang sagde de både sig selv og hinanden imod – blandt andet når det gjaldt om hvor mange mønter de havde fremstillet og forsøgt at anvende. Så selvom de påstod, at det kun var ganske få mønter, de havde fremstillet, så var der mange der ikke helt troede på den historie.

*It følger fra Birkedommer Feddersens
Anmodning som jeg besøger Arrestanden
Kresten Jensen Haugkrog der af Arrestforvarer
Lind var meldt syg i Arresthuset;
det nødvendige for hans Ildebefindende
ordineredes ham for offentlig Regning.
Dette skulde jeg ei undlade at meddele
Deres Velbyrdighed.*
*Thorup den 17 Jan 1851 ærbødigst
C Mønsted*

*til
Herr Birkedommer Feddersen*

Historien om de falske penge

Af flere omgange var ordensmagten på besøg i Christens forældres hus i Pillemark. Den 18. januar 1851 rapporterede fuldmægtig Morten Truelsen i Tranebjerg følgende:

"Rapport af 18de Januar 1851

Efter Ordre indfandt Undertegnede sig i Arrestanten Christen Havkrogs Faders Huus i Pillemark for at erholde den til Fabrikationen af falske Sølvmynter brugte Støbekasse, hvilken Asts (Arrestantens) Fader Jens Havkrog udleverede med Bemærkning at der intet Videre af slige Redskaber var i hans Huus; derefter henvendte jeg mig til Smeden Vohn Rasmussen ogsaa af Pillemark om nogle Smeltedigler hvoraf i hans Smedie fandtes 3 Stk som han ogsaa udleverede, hvorhos han yttrede at de ommeldte Smeltedigler havde været benyttede af Christen Havkrog til at smelte Metaller i.

M. Truelsen

Fremlagt i Politiretten paa Samsø Birks Contoir den 20 Januar 1851"

Nu havde man styr på hvorfra støbeformerne kom og hvordan de var blevet brugt, men det var også vigtigt for sagen at finde frem til, hvor Christen og Joseph havde gemt både deres remedier og de falske mønter.

Rapport af 18de Januar 1851

Efter Ordre indfandt undertegnede sig i Arrestanten Christen Havkrogs Faders Huus i Pillemark for at erholde den til Fabrikationen af falske Sølvmynter brugte Støbekasse, hvilken Asts (Arrestantens) Fader Jens Havkrog udleverede med Bemærkning at der intet Videre af slige Redskaber var i hans Huus; derefter henvendte jeg mig til Smeden Vohn Rasmussen ogsaa af Pillemark om nogle Smeltedigler hvoraf i hans Smedie fandtes 3 Stk som han ogsaa udleverede, hvorhos han yttrede at de ommeldte Smeltedigler havde været benyttede af Christen Havkrog til at smelte Metaller i.

M. Truelsen

Fremlagt i Politiretten paa Samsø Birks Contoir den 20 Januar 1851

Historien om de falske penge

Derfor foretog man endnu en husundersøgelse i Christens fars hus. Det kom der denne rapport ud af fra samme fuldmægtig Morten Truelsen, der den 17. marts 1851 skrev følgende:

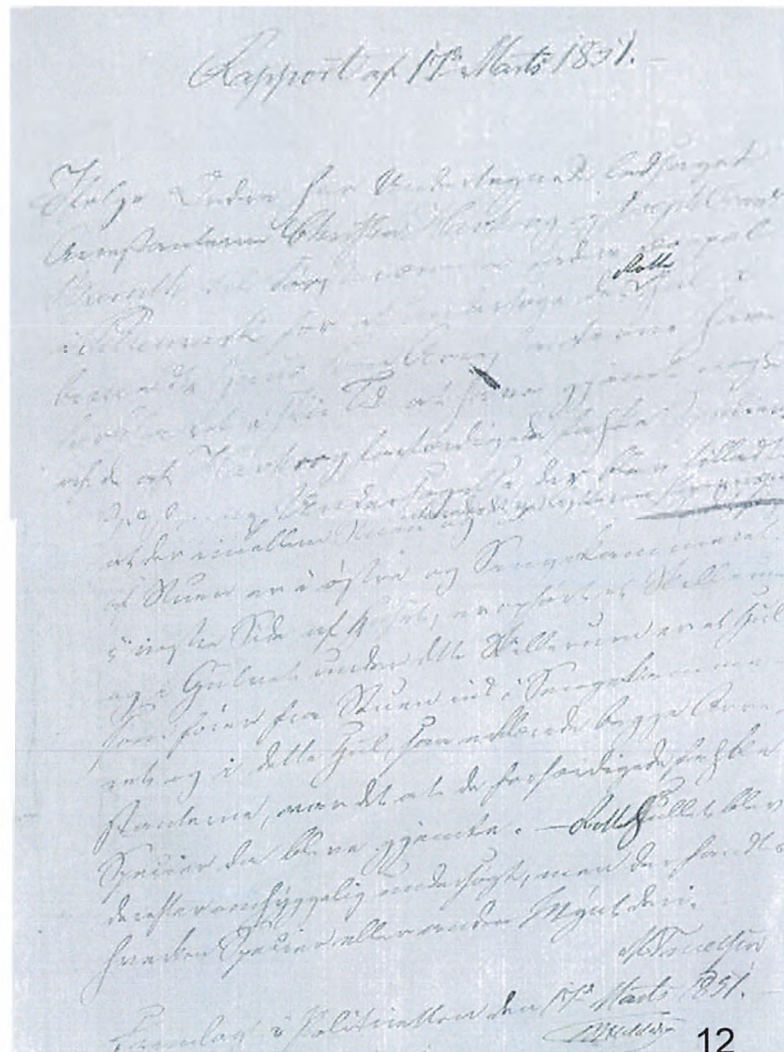
"Rapport af 17e Marts 1851

Ifølge ordre har Undertegnede ledsaget Arrestanterne Christen Haukrog og Joseph Franz Barnth til Førstnævntes Faders Boepæl i Pillemark for at undersøge det Rottehul i bemeldte Huus som Arrestanterne have forklaret i sin Tid at have gjemt nogle af de af Havkrog forfærdigede falske Specier (mønter).

Ved denne Undersøgelse, der blev tilladt af Husets Eier Jens Havkrog, erfarede det ved Arrestanternes Henviisnin(g)..at der imellem Stuen og Kammeret hvoraf Stuen er i østre og Sengekammeret i vestre side af Huset, er opført et Skillerum og i Gulvet under dette Skillerum er et hul, som fører fra Stuen ind i Sengekammeret og i dette Hul, saa erklærede begge Arrestanterne, var det at de forfærdigede falske Specier da bleve gjemte. Rottehullet blev derefter omhyggelig undersøgt, men der fandtes hverken Specier eller anden Mynt deri.

M. Tuelsen, Fremlagt i Politiretten den 17e Marts 1851"

Jeg har nu altid hørt at de falske penge blev gemt i skorstenen, så måske er det rigtigt, at der blev fremstillet flere mønter, end der blev fundet?

Historien om de falske penge

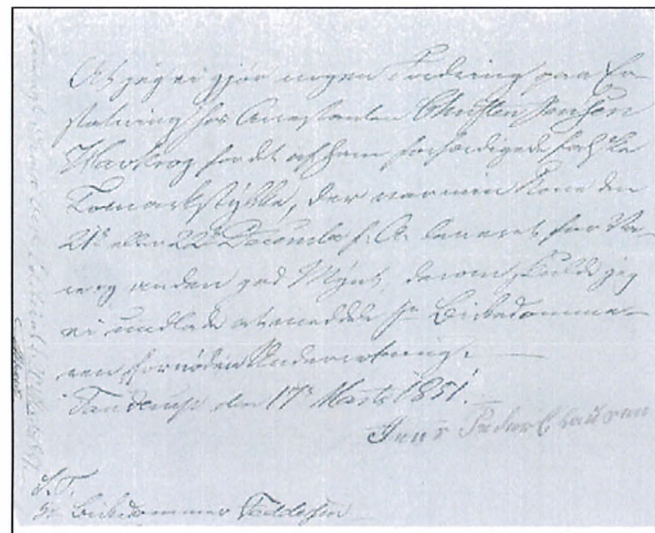
De falske mønter dukkede op flere steder på Samsø. Ved juletid 1850 havde således hustruen til Boelsmand Jens Pedersen Clausen også modtaget falske to-mark stykker. De gav dog afkald på, at få erstatning.

"At jeg ei gjør nogen Fordring paa Erstatning hos Arrestanten Christen Jensen Havkrog for det af ham forfærdigede falske Tomarkstykke, der var min Kone den 21de eller 22de December f.A. leveret for Vare og anden god Mynt, derom skulde jeg ei undlade at meddele Hr. Birkedommeren fornøden Underretning"

*Tanderup den 17 Marts 1851.
Jens Peder(sen)? Clausen*

Straffesagen mod Christen og Joseph blev indledt den 1. maj 1851 og det var forpagter på gården Sannholm, Hans Jørgen Müller, der fremførte anklagerne og ikke lod herske nogen tvivl om Christens skyld og minsandten om det ikke er Godsforvalter Kruse fra Ørnslund, der kommer Christen til undsætning – godtnok som beskikket forsvarer, men alligevel. Kruse havde jo som bekendt selv modtaget falske to-mark stykker. Det er et fantastisk flot forsvar – ja, nærmest poetisk – og giver et utroligt klart – om end nok noget skøntegnet – billede af Christen som både barn og voksen.

Se både Müllers anklageskrift og Kruses forsvar på de næste sider.

At jeg ei gjør nogen Fordring paa Erstatning hos Arrestanten Christen Jensen Havkrog for det af ham forfærdigede falske Tomarkstykke, der var min Kone den 21de eller 22de December f.A. leveret for Vare og anden god Mynt, derom skulde jeg ei undlade at meddele Hr. Birkedommeren fornøden Underretning"
Tanderup den 17 Marts 1851.
Jens Peder Clausen

Historien om de falske penge

Anklageskriftet mod Christen Jensen Haukrog:

Til Birkedommer Feddersen:

Ærbødigst P.M! (Pro Memoria – "at huske")

Af Holbeks Amthuis beskikket til som Actor justitialiter at tiltale og hænde Dom over Arrestanten Christen Jensen Haukrog for at have forfærdiget (fremstillet) og udgivet falske Sølvpenge, samt Arrestanten Joseph Frantz Barnth for at have forledet Førstnævnte til at forfærdige falske Sølvpenge, deltaget i Forfærdigelsen af dem, og endelig ogsaa udgivet saadan, - giver jeg mig den Ære i den mod disse Forbrydere anlagde Sag, at fremlægge:

Udskrift af det i Sagen til Samsøe Birks Politieprotocol optagne Forhør, paabegyndt 6 Januar og sluttet 20 Martz d. A., der findes paategnet Amtets Actionsordre og min Beskikkelse til Actor i Sagen. Udskrift af et den 17. Febr. d. A. til Bjerre og Hatting Herreders Forhørsprotocol i Sagen optaget Forhør.

Hr. Birkedommer Feddersens Skrivelse til mig af 12 dennes, hvorved Sagens Documenter mig tilstilles. Det vil af Forhøret, foran under No 1, behagelig erfares, hvorledes den forbryderiske Tanke om at forfærdige falske Penge strax er opstaaet hos Arrestanten Barnth, ved hos Arrestanten Haukrog at see en paa et Ølkruuslaag, som Prydelse, anbragt falsk Specie, (sølv mønt) hvorledes han derefter med Lethed overtalede Haukrog til at forsøge Forfærdigelsen, hvorefter Barnth tilveiebragte en norsk Specie, hvorpaa de i Forening støbte flere falske Specier af Tin, hvoraf i det mindste een blev forsølvet og af Barnth udgivet; ligesom Arrestanten Haukrog seenere forfærdigede og udgav flere falske danske Tomarkstykker, - og er saaledes:

1. Arrestanten Christen Jensen Haukrog saavel ved Sagens Omstændigheder, som ved egen Tilstaaelse – Forhøret pag. 26-33, 40-46, 63-65, 82, 83, 84, 85 og 86 – overført at have først tilskyndet af Barnth og i Forening med denne, af Tin forfærdiget flere falske norske Specier, hvoraf Barnth i det mindste har udgivet een og Arrestanten deraf erholdt sin Andeel, og skjøndt deres vaklende og modsigende Forklaringer, lader formode at flere ere udgivne – og ikke som paastaaet omsmeltede – af disse falske Specier, hvoraf Arrestanten og har havt een med sig den Aften han var inde hos Smed Wohn Rasmussen i Pillemark, som han der vilde have forsøgt at udgive, naar den ikke strax var bleven kjendt som falsk, - har dog saadant ikke under Sagen været at faae oplyst.

Historien om de falske penge

Da i al Fald denne Fælleds Entreprice ikke har været Arrestanten indbringende nok, paabegyndte han en Anden for egen Regning, idet han, ligeledes af Tin, forfærdigede falske danske Tomarkstykker, hvoraf han udgav flere, mindst 3 Stykker, uden at han har kunnet bleven rigtig eenig med sig selv om, enten hvor mange han har forfærdiget eller udgivet. For disse af Arrestanten Christen Jensen Haukrog begaaede Forbrydelser, maae han, der er 27 Aar gammel – Forhøret pag. 100 -, men ei forhen straffet – Forhøret pag 103 -, blive at ansee med Straf efter Bestemmelserne i Forordningen af 11 April 1840 § 70 og 73 sammenholdt med § 78, og som med Hensyn til de forhaandenværende Omstændigheder, formeenes passende at kunne ansættes til 8 Aars Straffearbeide. Da de forudrettede have frafaldet Krav paa Erstatning, bortfalder hans Ansvar i saa Henseende.

2. Arrestanten Joseph Frantz Barnth er ligeledes ved Sagens Omstændigheder og egen Tilstaaelse – Forhøret pag 35 – 39, 46, 47, 55 – 58, 82, 83, 84 og 85 – overført ,at have forført Arrestanten Haukrog til at forfærdige falske norske Specier, som ogsaa selv at have taget Deel i denne Forbrydelse, ved at skaffe tilveie den Specie hvorefter de Falske bleve støbte, ved at overvære Støbningen og være behjælpelig med at udskjære Kanten paa de falske Specier, samt at hente Materialier til og deeltage i dissers Forsølvning, og endelig ved den af ham før deres Forfærdigelse indgaaede Foreening om at afsætte de falske Mynter og ved virkelig at have fuldført dette idetmindste med en af de falske Specier.

“Da i al Fald denne Fælleds Entreprice ikke har været Arrestanten indbringende nok, paabegyndte han en Anden for egen Regning, idet han, ligeledes af Tin, forfærdigede falske danske Tomarkstykker, hvoraf han udgav flere, mindst 3 Stykker, uden at han har kunnet bleven rigtig eenig med sig selv om, enten hvor mange han har forfærdiget eller udgivet”

Historien om de falske penge

For disse Forbrydelser, maae Arrestanten, der er 31 Aar gammel og som det ikke er oplyst forhen at have været straffet, blive at ansee med Straf efter § 73 i Forordningen af 11 April 1840, og sees hen til at det er ved hans Forførelse at Arrestanten Haukrog er bragt til at blive Forbryder og til den beregnende Maade hvorpaa han har lagt Planen til Forbrydelsen og valgt til Forfærdigelse norske Specier, der nok som vidner om, at Tanken om at begaae Forbrydelsen længe har været næret hos ham, og han forud vidste at skaffe sig Kundskab om hvad Mynt han risikerede mindst ved at eftergjøre,- saa formeener jeg, at han, der ogsaa efter hans her bekjendte slette Forhold, maae ansees for een af de mere farlige Forbrydere, ikke vil kunne afsone sin Brøde med mindre end Straffearbeide i 6 Aar, hvorhos han som Udlænding, og da han ikke nogetsteds heri Riget har havt stadigt Ophold i 3 Aar, maae efter Bestemmelsen i Placaten af 19 April 1805, saasomt Straffetiden er udløben, blive ved Politiets Foranstaltning at udbringe af Landet.

Til Samsøe Birks Extraret!

I Henhold til alt Foranførte bliver min ærbødige Paastand:

- 1. at Arrestanten Christen Jensen Haukrog, idømmes 8 Aars Straffearbeide.*
- 2. at Arrestanten Joseph Frantz Barnth idømmes 6 Aars Straffearbeide og efter dissers Udløb ved Politiets Foranstaltning bringes ud af Landet . – og*
- 3. at begge de Tiltalte tilpligtes in solidum at udrede alle af nærværende Sag og Straffens Execution lovlig flydende Omkostninger og deriblandt til mig et passende Sallair.- Saaledes inklades Sagen, under alle fornødne Reservationer, til Doms, idet jeg sluttelig tillader mig at gjøre opmærksom paa, at jeg først med Skrivelsen foran under No 3 af 12. dennes har modtaget Sagens Documenter, og derfor ei tidligere end skeet er, har kunnet fremme Sagen.*

Sannholm d 19. April 1851,

ærbødigst H..J. Müller.

(Hans Jørgen Müller var forpagter af gården Sannholm på 75ha, der hører til Brattingborg Gods. Det er min erfaring at man brugte „det bedre borgerskab“ til både „anklager“ og „forsvarer rollen“ – sikkert i mangel af egentligt uddannede advokater og sagførere på Samsø).

Historien om de falske penge

Defensions Indlæg (forsvarets indlæg)

I den mod Arrestanterne Christen Jensen Havkrog og Skomager Joseph Frantz Barnth, – begge af Pillemark, – for Forfærdigelsen og Udgivelsen af falske Mynter anlagte Justitsaction, er jeg ifølge den vedlagte Udskrift af Samsø Birks Politiprotocol, af Amtet meddelte Paategning af 3die dennes, beskikket til at overtage Defensionen for Førstnævnte. Saaledes som allerede af den ærede Actor i Indlæg af 19 dennes bemærket, er Christen Jensen Havkrog ved egen Tilstaaelse, tilfulde overført at have gjort sig skyldig i den Forbrydelse, for hvilken han er bleven sat under Justitiens Tiltale, og mit Forsvar vil derfor alene kunne gaae ud paa en Fremstilling af de positive Data, og de virkelige og formodede Omstændigheder, der tale til Undskyldning for hans Brøde. I denne Henseende skal jeg tillade mig at henlede den ærede Rets Opmærksomhed paa:

At Havkrog allerede i det første over ham, den 14 Januar dette Aar optagne Forhør - pag 26 - har paabegyndt Bekjendelsen af sin Forbrydelses væsenligste Momenter og derved lagt for Dagen, at han er hverken en udtænkt eller farlig Forbryder. – Han har fremdeles gjentagende forsikkert, at den forbryderiske Tanke til Forfærdigelsen af falske Mynter, ikke er opstaaet hos ham selv, men at han af Medtiltalte Skomager Barnth er bleven, efter oftere at have vægret sig derimod, - pag 43 - forført og forlokket dertil, - Forhøret pag 27 - 40 - 44 - 45 - 103. –At dette ikke er noget Mundsveir eller en tom Udflugt, men stemmende med Sandheden, har ogsaa tiltalte Barnth indrømmet, pag. 82.- Havkrog har saaledes ligget under for en Fristelse, der har været for stor for hans moralske Styrke og for tillokkende under hans trange Kaar.

*“Han er nemlig en vanfør
Søn af en fattig Husmand,
han har fra Lille af været
en ulykkelig Krøbling, og at
han i de senere Aar ikke er
falden Communen til Byrde,
men ved egen Flid og
selverhvervet Færdighed
har vidst at forskaffe sig
en Fortjeneste, ihvorvel kun
en ringe, - geraader hans
Character til Ære.”*

Uddrag af forsvarets udtalelse

Historien om de falske penge

Er det nu end af Pastor Bang i Onsberg, i Skrivelse til den ærede Dommer af 16 Marts d. A., - Forhøret pag 101 - bemærket, at den Mangel paa Kundskaber hos Christen Jensen Havkrog, som i sin Tid foranledigede, at han med Cancelliets Tilladelse blev hjemmeconfirmeret, ikke, paa Grund af de af Pastoren anførte Omstændigheder, involverer nogen Mangel i religiøs Viden - saa drister jeg mig dog, skjøndt ikkun Lægmand, til at yttre den Formening, at "Sennepskornet" ikke ligesom i et Nu kan blive til et Træ, men at Troen paa Religionens Sandheder, Ærbødigheden for dens Hellighed og den lydige Underkastelse af dens Bud,- som et Frø tidligen maa nedlægges i Børnenes Hjerter, at Frøet maa vandes og den spæde Plante hæges - for at den, skjøndt endnu ung, kan staae uden Støtte imod Livets Storme.- Er min Mening end maaske anti?spandelsk??*, saa antager jeg dog, at det er i Skolen at Spiren til Religionskundskab hos Børnene skal lægges, at den barnlige Aand successive bør udvikles og belæres, for saaledes forberedt, at være letmodtagelig og frugtbar for den mere dybtgaaende Belæring under Forberedelsen til Confirmationen. - At Havkrog har havt de "lovbefalede" Religionskundskaber da han blev confirmeret, er der ingen Anledning til at betvivle; men hvorvidt disse vare blevne rodfæstede i hans Forstand og deres Sandheder havde gennemtrængt hans aandelige Bevidsthed - bliver et andet Spørgsmål, hvilket jeg efter det Foranførte paastaaer maa besvares benægtende.-

"Naar der til det Ovenanførte føies, at Havkrogs Forbrydelse indskrænker sig til, at han har forfærdiget nogle enkelte falske Mynter og at han inderligen angrer den af ham begaaede Overtrædelse, vil Retten vistnok finde, at den lovbestedte mindste Straf, hvilken jeg forventer han vil blive idømt, eller 6 Aars offentligt Arbeide, allerede er en streng Correction, og at Havkrogs juridiske Strafskyld næsten staaer i Misforhold til hans moralske Tilregnelighed."

Uddrag af forsvarrets udtalelse

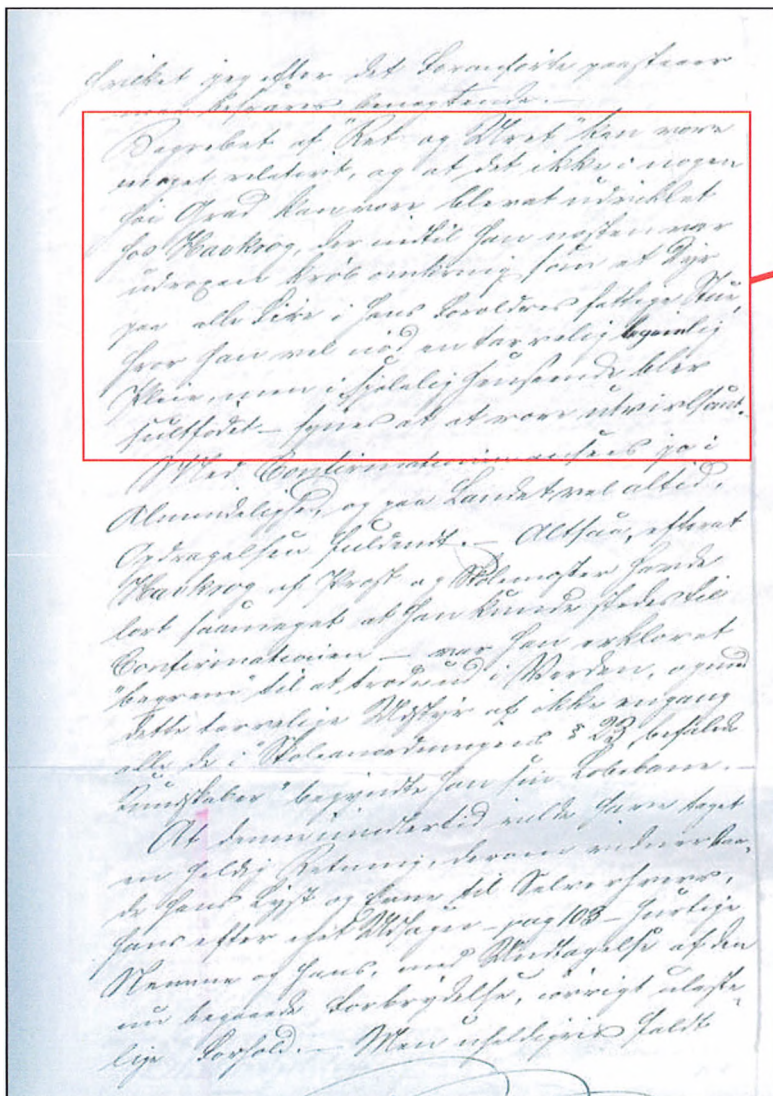
Historien om de falske penge

Begrebet af "Ret og Uret" kan være meget relativt, og at det ikke i nogen høi Grad kan være blevet udviklet hos Havkrog, der indtil han næsten var udvoxen krøb omkring som et Dyr paa alle Fire i hans Forældres fattige Stue, hvor han vel nød en tarvelig legemlig Pleie, men i sjælelig Henseende blev sultfødet – synes at være utvivlsomt. Med Confirmationen ansees jo i Almindelighed, og paa Landet vel altid, Opdragelsen fuldendt. – Altsaa, efterat Havkrog af Præst og Skolemæster havde lært saa meget at han kunde stedes til Confirmationen - var han erklæret "beqvem" til at træde ud i Verden, og med dette tarvelige Udstyr af ikke engang alle de i "Skoleanordningens § 23 befalede Kundskaber" begyndte han sin Løbebane.- At denne imidlertid vilde have taget en heldig Retning, derom vidner baade hans Lyst og Evne til Selverhverv, hans efter eget Udsagn – pag 103 – hurtige Nemme og hans, med Undtagelse af den nu begaaede Forbrydelse, iøvrigt ulastelige Forhold. - Men uheldigvis faldt han i Hænderne paa et Subject med meget laxe Begreber om "Ret og Uret", og dertil begavet med et paa Reiser uddannet Kjendskab, der gav ham en vis Overtagenhed# ligeoverfor den Del af de befalede Kundskaber, med hvilke min Client er udstyret. - Gjentagende forlokket og fristet af Barnth, forledtes Havkrog til at begaae Falskmynteri og geraadede saaledes i Ulykke. - Naar der til det Ovenanførte føies, at Havkrogs Forbrydelse indskrænker sig til, at han har forfærdiget nogle enkelte falske Mynter og at han inderligen angrer den af ham begaaede Overtrædelse, vil Retten vistnok finde, at den lovbestemte mindste Straf, hvilken jeg forventer han vil blive idømt, eller 6 Aars offentligt Arbeide, allerede er en streng Correction, og at Havkrogs juridiske Strafskyld næsten staaer i Misforhold til hans moralske Tilregnelighed. Skulde Rigtigheden af denne min Formening ikke blive underkjendt og har som jeg formener den ærede Forhørsdommer under de vidtløftige Undersøgelser til Oplysning om Forbrydelsen gjort et dybere Indblik i Tiltaltes Sjælelighed og moralske Udvikling, ved Forhørets juridiske Former og Udtryk ifølge disses Natur ikke uvise,- saa tør jeg ogsaa forvente, at naar Retten har ladet Loven og dens Bud skee fyldest, vil den finde Anledning til at indstille, at Christen Jensen Havkrog anbefales til Hans Majestæt Kongens Naade med Hensyn til Længden af den Tid og Bestemmelsen af det Sted, hvor Tiltalte skal afsone den ham idømmende Straf.

Reserverende mig Ret til yderligere Tilsvær og forventende mig et Sallair tilkjendt, inklades hermed Sagen til Paakjendelse. -

*Ørnslund den 29e April 1851
Kruse Til: Samsø Birks Extraret.*

Historien om de falske penge

*"Begrebet af "Ret og Uret"
kan være meget relativt, og
at det ikke i nogen høj Grad
kan være blevet udviklet
hos Havkrog, der indtil han
næsten var udvoxen krøb
omkring som et Dyr paa alle
Fire i hans Forældres
fattige Stue, hvor han vel
nød en tarvelig legemlig
Pleie, men i sjælelig
Henseende blev sultfødet -
synes at være utvivlsomt."*

Uddrag af forsvarrets udtalelse

Uddrag af forsvarrets udtalelse

20

Historien om de falske penge

På trods af det omfattende og meget rørende forsvar for Christen og Godsforvalter Kruses appel om, at Christen skulle have en mild straf, fordi han var lokket i fordærv af den ældre og mere erfarne Joseph Barnth, blev Christen den 1. maj 1851 idømt 6 års fængsel. Godsforvalter Kruse mente, at dommen var for hård og dommen blev appelleret. Det hjalp desværre ikke og dommen på 6 år blev stadfæstet den 15. juli 1851.

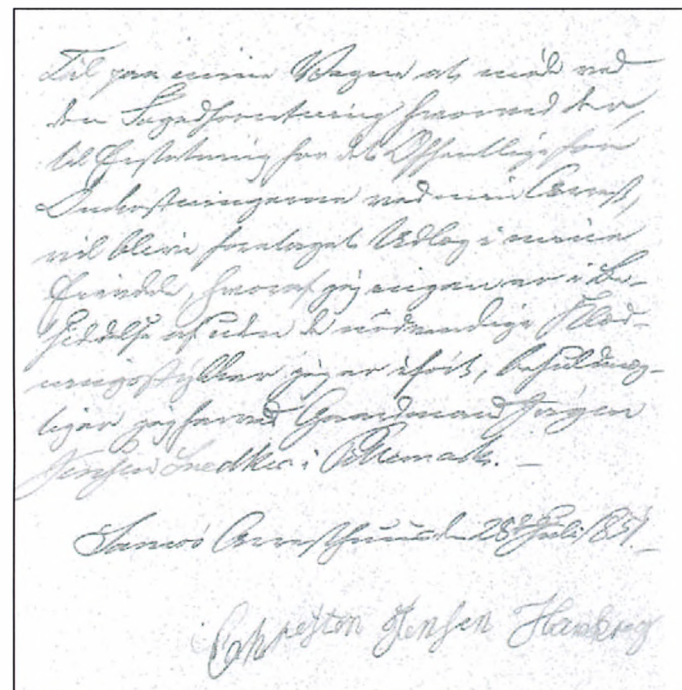
Da Christen nu skulle i fængsel blev han af Ordensmagten bedt om at udpege en person, der kunne møde til Foged-forretning på hans vegne. Man ville jo forsøge, at inddrive en vis betaling, selvom Christen ingenting ejede (måske lige bortset fra nogle falske mønter, som lå godt gemt et eller andet sted?).

Christen var bestemt ingen ørn til at skrive. Som det kan ses her til højre kunne han knapt nok skrive sit eget navn. Så nogen har skrevet dokumentet for ham og han har så blot underskrevet det. Der står:

Til på mine Vegne at møde ved den Fogedforretning hvorved der til Erstatning for det Offentlige for Omkostningerne ved min Arrest vil blive foretaget Udlæg i mine Eiendele, hvoraf jeg ingen er i Besiddelse af uden de nødvendige Klædningsstykker jeg er iført, befuldmægtiger jeg herved Gaardmand Jørgen Jensen Snedker i Pillemark.

Samsø Arresthuus, den 28. Juli 1851.

Chresten Jensen Haukrog

Til på mine Vegne at møde ved den Fogedforretning hvorved der til Erstatning for det Offentlige for Omkostningerne ved min Arrest vil blive foretaget Udlæg i mine Eiendele, hvoraf jeg ingen er i Besiddelse af uden de nødvendige Klædningsstykker jeg er iført, befuldmægtiger jeg herved Gaardmand Jørgen Jensen Snedker i Pillemark. -

Jørgen Jensen Snedker

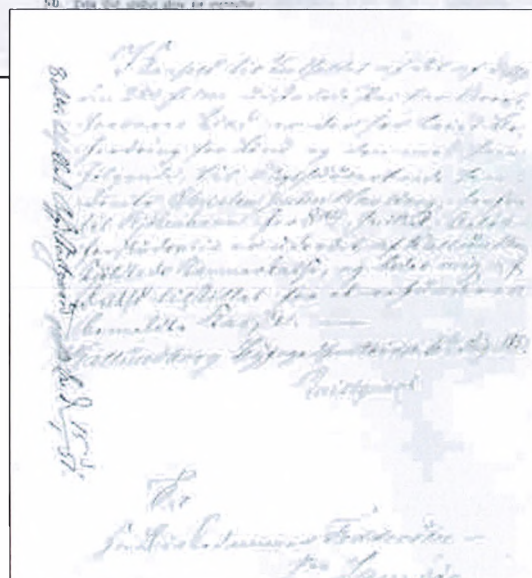
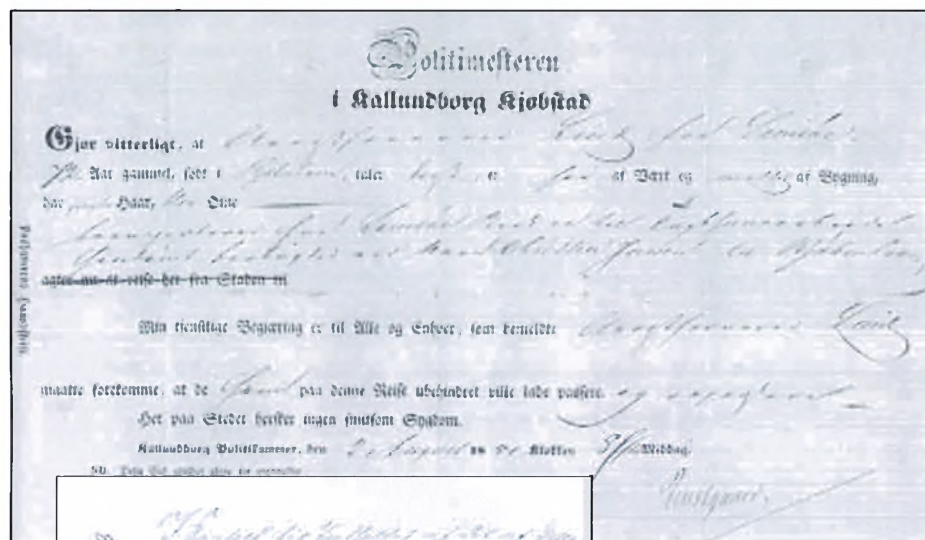
Historien om de falske penge

Den 5. august 1851 blev Christen så hentet i arresten på Samsø og kørt til Tugt- Rasp- og Forbedringsanstalten på Christianshavn. Det var arrestforvarer Lind, der selv ledsagede Christen til Christianshavn. For at kunne foretage denne rejse skulle arrestforvareren have en slags pas og det blev udstedt af Byfoged Qvistgaard i Kalundborg.

Det var også Byfogedens kontor i Kalundborg, der lagde ud for transporten og derfor sendte de den 8. august 1851 følgende skrivelse til Birkedommer Feddersen på Samsø:

I henhold til Indholdet af det af Deres Velbaarenhed den 28de forrige Maaned udstedede Pas for Arrestforvarer Lind er der her leiet Befordring for Lind og den med ham følgende, til Tugthuusarbejde han idømte Christen Jensen Havkrog, herfra til København for 8 Rd, hvilket Beløb forskudsviis er udredet af Kallundborg Kjøbstads Kæmnerkasse, og bedes mig af Deres Velbaarenhed tilstillet for at refunderes bemeldte Kasse.

*Kallundborg Byfoged Contoir d. 6te Aug. 1851
Til
Hr Birkedommer Feddersen*

Herover ses rejse-tilladelsen fra Politimesterens kontor i Kalundborg. Der er en meget præcis beskrivelse af arrestforvarer Lind, så ingen kan udgive sig for ham. Der står bl.a. at han er 72 årgammel og født i København, middel af bygning, har gråt hår og blå øjne. Der står også at han må transportere Christen Jensen til København..

Historien om de falske penge

Ved ankomsten til Christianshavn beskrev man Christen som en ganske sølle mand, der var krøbling på begge ben. Han var middel af bygning og hans højde blev angivet til 62 ½ tomme (159 cm). Hans hår var blankt, hans øjne blå og hans ansigtsfarve bleg. Han var koparret og havde flere tydelige ar på højre arm. Der står opgivet at han taler dansk, men kun kan læse en smule. Og så står der – sort på hvidt: Forbrydelse:

Forfærdigelse og udgivelse af falske sølvmonter.

Han forblev i Tugt- rasp- og forbedringshuset på Christianshavn i knapt to år. Han foretog sig intet ulovligt i fængslet og fik derfor ikke yderligere straf end den oprindelige. Han udførte faktisk lidt arbejde i fængslet.

Resten af straffen blev afsonet i det helt nybyggede Horsens Statsfængsel, hvortil Christen blev overført den 21. maj 1853. Her afsonede han så resten af de 6 års straf frem til 3. august 1857, hvor han blev sat på fri fod og rejste tilbage til Samsø.

Gammelt foto fra Horsens Statsfængsel. Sovecellegang med spiseborde og madskabe. Skabene indeholdt også fangernes ejendele.

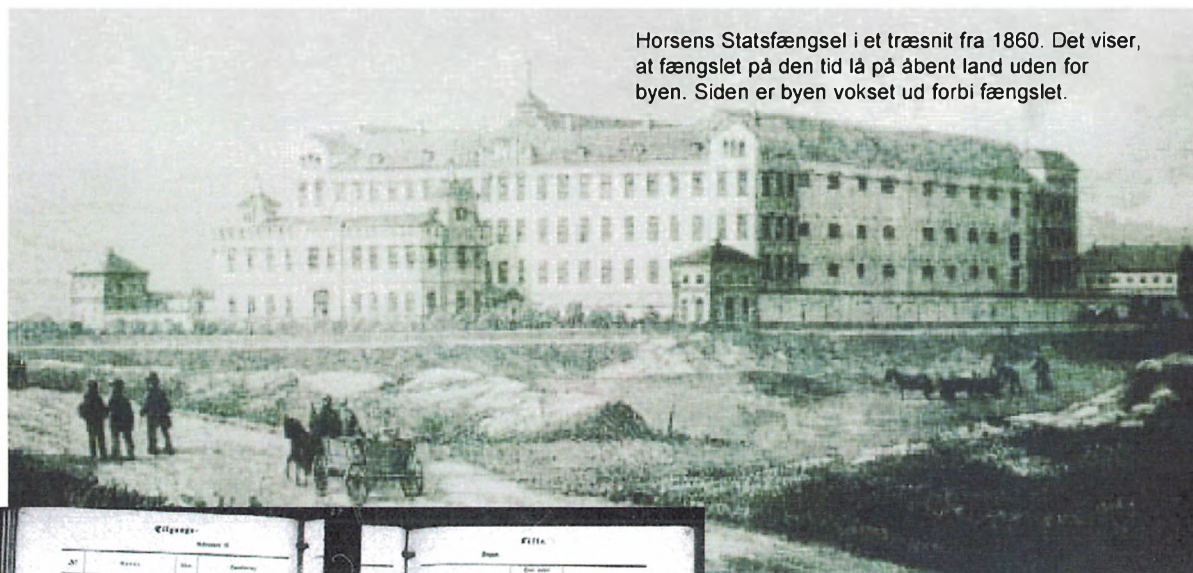
Wigman/Arbejd		Generelle		Fysiske	
Dom: <i>Christen Jensen Hachroy</i> Straffearbejde i: <i>6 år</i> Dømt i 1. instans ved <i>Landsoverretten</i> den <i>15. juli 1851</i> Straffetiden udløber den <i>3. august 1857</i> afsvaret den <i>11. juli 1857</i>		Fødested: <i>Horsens</i> Fødselsdato: <i>1812</i> Religion: <i>Evangelisk</i> Konfession: <i>Evangelisk</i> Kan læse: <i>en smule</i> Er gift, har børn, er separeret: <i>Nej</i> Sundhedsforhold ved Ankomsten: <i>Lidende</i>		Tidligere straffet: <i>Nej</i> Udfyldes hver for sig for indtægt: <i>Nej</i> Udfyldes angående Fangens færdige Levetid: <i>Nej</i>	
Høje: <i>62 1/2</i> Lømmet: <i>Blond</i> Øjne: <i>Blå</i> Ansigtets farve: <i>Bleg</i> Røddens kjendemerke: <i>Ar på højre arm</i>		Rigtigt forklædt: <i>Nej</i> Høje: <i>Blond</i> Øjne: <i>Blå</i> Ansigtets farve: <i>Bleg</i> Røddens kjendemerke: <i>Ar på højre arm</i>		Værtpagtig ved Skidskrevet: Navn: <i>...</i> Amt: <i>...</i> Løst Ar: <i>...</i> Anmærkning: <i>...</i>	
I Penge eller deslige: <i>Nej</i>		Af Klødningsstykker m. m.: <i>...</i>			
Officielt:		Straffet:		Anmærkning:	
Dato: <i>...</i> Tidsrum: <i>...</i> Løst: <i>...</i>		Navn: <i>...</i> Post Løst: <i>...</i> Dato: <i>...</i>		Dato: <i>...</i> Løst: <i>...</i> Dato: <i>...</i>	

I protokollen for Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset på Christianshavn over mandfanger 28/12-1848 - 2/9 - 1851, protokol nr. 46., side 289, dom 139/1851, står der at han ved Landsover-, Hof- og Stadsretten den 15. juli 1851 er blevet idømt straffearbejde i 6 år, Dømt i 1. instans ved Samsøes Birks d.å. **23**

Historien om de falske penge

Statsfængslet i Horsens blev tegnet af Kgl. Bygningsinspektør Friis. Fængslet er bygget i gule Flensborgsten og efter 1700-talsteknologi og var som sådan primitivt: Tykke mure, tællelys og tranlamper, og vandet blev pumpet op i vandkar i tårne og løb derfra til hanerne. Fængslet er bygget efter det auburnske system. Det vil sige, at fangerne boede på enkeltceller i øst- og vestfløjen, men arbejdede i fællesskab i arbejdslokaler i nord- og sydfløjen under streng disciplin. Før havde fangerne boet og arbejdet i fællesrum. De nye enkeltceller havde ingen vinduer og blev kaldt natceller. I 1875 blev nord- og sydfløjen bygget sammen med kirkefløjen, der ligger vinkelret på sydfløjen i fængslets midterakse. Den nye fløj blev bygget efter det filadelfiske system – eller „ensomhedsfængslet“ – som i Vridsløselille. Den blev bygget til afløsning for Viborg Tugthus, og var bygget som panoptisk afdeling. Det vil sige, at fløjen var åben fra gulv til loft med cellerne liggende ud til smalle svalegange.

Horsens Statsfængsel i et træsnit fra 1860. Det viser, at fængslet på den tid lå på åbent land uden for byen. Siden er byen vokset ud forbi fængslet.

Eftersø			
Nr.	Navn	Al.	Arbejds
1	Anders Hansen	28	Arbejdslokal
2	Anders Larsen	31	Arbejdslokal
3	Anders Petersen	27	Arbejdslokal
4	Anders Sørensen	29	Arbejdslokal
5	Anders Thomsen	30	Arbejdslokal
6	Anders Nielsen	26	Arbejdslokal
7	Anders Jensen	32	Arbejdslokal
8	Anders Kristensen	25	Arbejdslokal
9	Anders Madsen	33	Arbejdslokal
10	Anders Pedersen	24	Arbejdslokal
11	Anders Skovgaard	34	Arbejdslokal
12	Anders Svendsen	23	Arbejdslokal
13	Anders Thomsen	35	Arbejdslokal
14	Anders Andersen	22	Arbejdslokal
15	Anders Christensen	36	Arbejdslokal
16	Anders Eriksen	21	Arbejdslokal
17	Anders Hansen	37	Arbejdslokal
18	Anders Jensen	20	Arbejdslokal
19	Anders Kristensen	38	Arbejdslokal
20	Anders Larsen	19	Arbejdslokal
21	Anders Madsen	39	Arbejdslokal
22	Anders Nielsen	18	Arbejdslokal
23	Anders Petersen	40	Arbejdslokal
24	Anders Sørensen	17	Arbejdslokal
25	Anders Thomsen	41	Arbejdslokal
26	Anders Thomsen	16	Arbejdslokal
27	Anders Thomsen	42	Arbejdslokal
28	Anders Thomsen	15	Arbejdslokal
29	Anders Thomsen	43	Arbejdslokal
30	Anders Thomsen	14	Arbejdslokal

Den 21. maj 1853 overførtes han til det helt nybyggede Statsfængsel i Horsens, hvor han afsonede resten af sin straf. I tilgangsprotokollen for Horsens Statsfængsel står Christen omtalt i linje 3.

Herunder: Og Christen sidder præcis 6 år i fængsel. Den 3. august 1857 sættes han på fri fod og tager tilbage til Samsø. Han står omtalt i linje 4.

Afgangs			
Nr.	Navn	Al.	Arbejds
1	Anders Hansen	28	Arbejdslokal
2	Anders Larsen	31	Arbejdslokal
3	Anders Petersen	27	Arbejdslokal
4	Anders Sørensen	29	Arbejdslokal
5	Anders Thomsen	30	Arbejdslokal
6	Anders Nielsen	26	Arbejdslokal
7	Anders Jensen	32	Arbejdslokal
8	Anders Kristensen	25	Arbejdslokal
9	Anders Madsen	33	Arbejdslokal
10	Anders Pedersen	24	Arbejdslokal
11	Anders Skovgaard	34	Arbejdslokal
12	Anders Svendsen	23	Arbejdslokal
13	Anders Thomsen	35	Arbejdslokal
14	Anders Andersen	22	Arbejdslokal
15	Anders Christensen	36	Arbejdslokal
16	Anders Eriksen	21	Arbejdslokal
17	Anders Hansen	37	Arbejdslokal
18	Anders Jensen	20	Arbejdslokal
19	Anders Kristensen	38	Arbejdslokal
20	Anders Larsen	19	Arbejdslokal
21	Anders Madsen	39	Arbejdslokal
22	Anders Nielsen	18	Arbejdslokal
23	Anders Petersen	40	Arbejdslokal
24	Anders Sørensen	17	Arbejdslokal
25	Anders Thomsen	41	Arbejdslokal
26	Anders Thomsen	16	Arbejdslokal
27	Anders Thomsen	42	Arbejdslokal
28	Anders Thomsen	15	Arbejdslokal
29	Anders Thomsen	43	Arbejdslokal
30	Anders Thomsen	14	Arbejdslokal

Christen Jensen Haukrog og Ane Dorthе Jensdatter

Da Christen havde udstået sin fængselsstraf i 1857 tog han tilbage til Samsø og til Pillemark. Temmelig modigt må man sige. Eller måske snarere lidt dumt og naivt? Her blev han den 21. juni 1858 gift i Onsbjerg Kirke med **Ane Dorthе Jensdatter**, der var født 26. april 1830, også i Onsbjerg. Forlovere ved brylluppet var husmand Jens Søren Jespersen i Pillemark og Christens far, husmand Jens Rasmussen i Pillemark. Familien ejede i 1865 matr. nr. 157 i Onsbjerg (Onsbjerg Hovedgade 14), som på det tidspunkt var forsikret for 150 Rigsdaler. I 1902 overtages huset af datteren og svigersønnen, Mette Katrine Jensen og Per Larsson. Nu forsikredes huset for i alt 1.600 kr.

Faktisk var Christen og Ane Dorthе i familie med hinanden. Christens farfar, Rasmus Hansen Haukrog, havde en yngre halvbror, der også hed Rasmus Hansen Haukrog. Denne Rasmus fik en datter der hed Appolone/Abelone. Vores Rasmus fik en søn, der hed Jens. Jens er far til Christen og Abelone er mor til Ane Dorthе, så mine tipoldeforældre Christen og Ane Dorthе var altså ”grandfætter og grandkusine” (børn af hhv fætter og kusine). Christen og Ane Dorthе fik fire levende børn og ifølge folketællingen fra 1870 så familien således ud:

Holbæk, Samsø, Onsbjerg, Onsbjerg, , Huus, 94, FT-1870

Christen Jensen Haukrog, 45, Gift, Blikkenslager, Huusfader, , Onsbjerg S.

Ane Dorthе Jensen, 39, Gift, hans Hustru, , Onsbjerg S.

Rasmus Søren Jensen, født 3. januar 1859 I Onsbjerg

Jens Christian Jensen, født 1. marts 1861

Ole Søren Jensen, født 29. maj 1863,, Ugift, deres Børn, , Onsbjerg S.

Mette Katrine Jensen, født 5. juli 1868, Ugift, deres børn, Onsbjerg S.

Den 5. marts 1871 fødte Ane Dorthе et dødfødt barn og de fik ikke flere. Christen døde den 1. oktober 1874 af hjernehindebetændelse og blev begravet den 4. oktober s.å. på Onsbjerg Kirkegård. Ifølge ovenstående folketælling boede familien i hus nr. 94 i Onsbjerg (kan sagtens være matr. nr. 157 = Onsbjerg Hovedgade 14). Hermed blev der sat punktum for Christens sølle liv og levned. Men historien om de falske penge har spøgt lige siden og bl.a. betydet, at man i mange, mange år efter ikke ville lege med Haukrog-børnene.

Den 15. december 1876 giftede Ane Dorte sig igen. Hendes nye mand var snedker og hed Ole Rasmussen og han døde allerede 1½ år senere, den 9. februar 1878. Derefter levede Ane Dorthе af forskelligt arbejde og havde de yngste børn boende hos sig. Sønnen Ole Søren Jensen var i skrædderlære. Ane Dorthе Jensdatter døde 86 år gammel i Toftebjerg den 18. juni 1916 og levede på det tidspunkt af alderdomsunderstøttelse.

*Og her slutter så historien om Christen Jensen
Haukrog og de falske mønter*